

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-31/20-T

Název	Dětský domov se školou a základní škola, Ostrava-Kunčice, Jeseninova 4
Sídlo	Jeseninova 4, 719 00 Ostrava-Kunčice
E-mail	dd.kuncice2@seznam.cz
IČ	75096382
Identifikátor	651036364
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Roman Pavlovský
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Jeseninova 4, 719 00 Ostrava-Kunčice
Termín inspekční činnosti	21. 1. 2020 – 23. 1. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro dětský domov se školou a základní školu podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov se školou a základní škola, Ostrava-Kunčice, Jeseninova 4 (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova se školou (dále „DDŠ“), základní školy (dále také „ZŠ“) a školní jídelny-výdejny.

Nejvyšší povolený počet lůžek v zařízení byl stanoven na 18 (tj. 3 léčebně výchovné skupiny). V zařízení bylo umístěno 17 dětí (13 dětí plnících povinnou školní docházku, čtyři děti vzdělávající se ve střední škole v Ostravě) a jedna zletilá nezaopatřená osoba absolvující střední vzdělávání, která byla v péči zařízení na základě smlouvy o setrvání v DDŠ do ukončení přípravy na povolání. Fyzický stav k termínu inspekční činnosti byl celkem 17, jedno dítě bylo dlouhodobě umístěno mimo zařízení v souvislosti se studiem.

Základní škola je ve školním roce 2019/2020 organizována jako dvojtřídní. Počet žáků je v posledních dvou letech stabilní. K termínu inspekční činnosti poskytovala ZŠ vzdělávání všem žákům umístěných v zařízení a plnících povinnou školní docházku. Stravování zajišťuje externí právnická osoba. Výdej stravy probíhá ve školní jídelně-výdejně, která je součástí DDŠ s kapacitou 18 stravovaných.

Hodnocení podmínek vzdělávání

System řízení zařízení je založený na každodenním osobním kontaktu vedení zařízení s dětmi a žáky, pedagogickými pracovníky a v rámci možností se zákonnými zástupci. Inovovanou koncepcí pro nadcházející období se řediteli daří v rámci individuální komplexní péče postupně naplňovat. Konkrétní postupy při práci s dětmi a jejich realizace je také zahrnuta ve školních vzdělávacích programech zařízení (dále „ŠVP“) a ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti. ŠVP pro ZŠ vychází z minimálních výstupů daných Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Část žáků vykazuje lehké, střední či těžké mentální postižení a jejich specifické potřeby při vzdělávání se odrážejí ve zpracovaných individuálních vzdělávacích plánech. Předložené dokumenty podávaly reálné informace o činnosti zařízení, podporovaly funkční organizování vzdělávacího procesu.

Částečný podíl dětí na procesu vzdělávání a na organizaci dění v zařízení je zabezpečen prostřednictvím spolusprávy dětí. Pravidelné pedagogické rady účinně řeší konkrétní případy rizikového chování dětí nebo kritické situace, do kterých se společně s dětmi pedagogové dostali. Vnitřní elektronický informační systém organizace zajišťuje dobré podmínky pro informovanost a spolupráci všech pedagogů. Informace o činnosti zařízení byly uvedeny ve výročních zprávách a zveřejněny na aktualizovaných webových stránkách.

Významnou část hospitační a kontrolní činnosti delegoval ředitel na ostatní vedoucí pracovníky. Záznamy z provedených kontrol a hospitací na jednotlivých výchovně vzdělávacích úsecích obsahují i přijatá opatření k nápravě nedostatků, nastavený systém je většinou dokázal identifikovat a také správně reagovat. V jednom případě však bylo zjištěno, že soukromí dítěte na první rodinné skupině bylo narušeno chybějícími dveřmi do pokoje.

V oblasti personálních podmínek nedošlo od poslední inspekce k významným pozitivním změnám, zařízení se nadále dlouhodobě potýká se zajištěním kvalifikovaného personálu (cca polovina včetně klíčových pozic speciálního pedagoga a vedoucí vychovatelky). Společně s vysokou fluktuací (40 %) se personální aspekty negativně odrážejí ve vnímaném pocitu bezpečí a jistoty dětí a komplexnosti poskytované péče jednotlivými pedagogy, což bylo ověřeno v rozhovorech jak s pedagogy, tak dětmi. Také z těchto důvodů klade vedení zařízení důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků (zaměřeno po nástupu do zaměstnání na předávání poznatků a zkušeností a metodické vedení v rámci zařízení,

moderní metody ve výuce, prevenci patologických jevů, práci s dětmi vyžadujícími speciální péči a další). Vlastní vzdělávací systém realizovaný ředitelem školského zařízení se cíleně podílí na prohlubování odborného profilu pedagogů.

Pedagogický sbor byl posílen o psycholožku, která kromě intervenční a systematické péče provádí také společně s ředitelem zařízení efektivní nácvik rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Externí odborná psychiatrická péče je poskytována průběžně. Odborná etopedická péče je zajišťována oproti minulému období pouze jedním odborníkem, což vzhledem k vysoké náročnosti péče o děti s kombinovaným postižením je pro systematickou práci s dítětem limitující. Počty pedagogických pracovníků (asistentů pedagoga) ve službě u rodinných skupin jsou průběžně upravovány, aby zohledňovaly aktuální složení dětí a jejich potřeby. Péči o děti v nočních hodinách zabezpečují u rodinných skupin asistenti pedagoga. Vedení zařízení i pedagogové vytvářejí v zařízení pozitivní klima, které se projevuje zejména v dobrých prosociálních vztazích mezi pedagogy.

Dvě třídy a odborná učebna základní školy v hlavní budově školského zařízení působí příjemně. Školní dílnu a zahradu využívají pedagogové vhodně k nácviku pracovních dovedností dětí, menší tělocvičnu a venkovní areál k jejich sportovnímu vyžití. Činnost DDS je realizována ve třech rodinných skupinách, z nichž jedna se nachází v prvním podlaží hlavní budovy. Další dvě rodinné skupiny se nacházejí ve vedlejší budově. Prostory rodinných skupin jsou esteticky i účelně vybaveny (mají kuchyňku, obývací pokoj, sociální zařízení a ložnice s patřičným nábytkem). Všechny děti mají k dispozici osobní uzamykatelné kufříky. Tři pokoje na první rodinné skupině byly nově tematicky upraveny vzhledem handicapům dětí (poruchy autistického spektra) a částečně také doplněny novým nábytkem. Architektonické řešení jednotlivých rodinných skupin odpovídá vzhledem k charakteru zařízení rodinnému modelu bydlení. Vzhledem k velikému zájmu dětí o pracovní činnosti byla školní dílna doplněna o pracovní stůl. Pro zlepšení podmínek při činnostech děti v ateliéru došlo k dovybavení nábytkem a drobným inventářem.

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví je upraveno vnitřními předpisy zařízení, v nichž se pohybují děti. Děti jsou prokazatelně seznamovány s riziky a poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví včetně požární prevence. Zařízení tak vytváří podmínky pro reálné fyzické bezpečí dětí.

Celodenní stravování je zajišťováno smluvně. Zpravidla jednou za týden probíhá příprava obědu nebo večeře v jednotlivých rodinných skupinách v rámci přípravy pro samostatný život. Prostory školní jídelny-výdejny byly vkusně zařízené, což zvyšovalo pocit příjemného a zdravého prostředí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Po přijetí do zařízení je dítě seznámeno s „Pravidly pobytu – cesta k Rytíři z Kunčic“, výchovně vzdělávací strategií zařízení, a zařazeno do rodinné skupiny. Má písemně ustanoveno svého garanta – klíčového pracovníka, který podporuje, ochraňuje a motivuje dítě v průběhu pobytu. Oslovené děti v rozhovorech byly rozdílně motivované k naplňování cílů pobytu, k dosahování výhod či ocenění. Oproti minulému období však větší část dětí dosahovala kvalitativně vyšších výhod plynoucích z dodržování pravidel pobytu v zařízení. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že ke garantům měly důvěru, k řešení svých osobních problémů ale také často využívaly psycholožku nebo etopeda zařízení.

Tito odborní pracovníci pak na základě velkého počtu informací z hodnotících komunit, pohovorů či pozorování sestavují v průběhu adaptačního doby dítěte v zařízení Programy

rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“). Naplňování krátkodobých či dlouhodobých cílů dětí v PROD bylo pedagogy pravidelně vyhodnocováno v rámci pravidelných porad či intervizí. Změny či posuny však nebyly zakomponovány do aktualizací Programů rozvoje osobnosti dítěte.

Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních programů, jež vycházely z okruhů stanovených ročním plánem výchovně vzdělávacích činností. Různorodé aktivity podporovaly komunikaci, rozumové schopnosti a pracovní dovednosti i návyky dětí. Provádění těchto úkonů včetně sebeobsluhy vykonávali chlapci převážně pod vedením asistenta pedagoga. Starší a soběstačnější děti nevyžadující individuální a intenzivní péči i samostatně. Systém aktivit konkrétních rolí dětí (např. školník) napomáhal pozitivnímu ovlivňování chování dětí. Také péče o koně a úklid jeho stáje rozšiřovaly terapeutické možnosti péče.

Samotné činnosti byly vedeny v klidné atmosféře s neformálními rozhovory mezi všemi aktéry, což svědčilo o empatickém přístupu vychovatelů. Mnohé z aktivit měly důležitý přesah ve zmírnění psychosomatického napětí. Děti byly motivovány k dokončování úkolů povzbuzováním či pochvalou. Významným prvkem těchto činností byla aktivní spoluúčast vychovatele, která prohlubuje spolupráci mezi dítětem a pedagogem i v dalších formách výchovně vzdělávacích aktivit. Z rozhovorů s dětmi bylo ověřeno, že je tyto činnosti většinou baví. Sledovaná odpolední komunita rodinné skupiny byla zaměřena na hledání vhodných řešení problémů, které pojmenovali jak vychovatelé či asistenti rodinné skupiny, tak děti. Přítomní pedagogové empaticky vedli děti k vlastní analýze příčin vzniku problému i k možnostem jejich řešení např. vzájemné konflikty. Děti byly podněcovány k zaujímání vlastních postojů či respektování odlišných stanovisek. Komunikace s dětmi byla přirozená, ty neměly obavu se emotivně vyjadřovat. Přítomní vychovatelé poskytovali dětem adekvátní zpětnou vazbu. Při překračování dohodnutých pravidel byly děti vhodně korigovány.

Všechny hospitované hodiny v ZŠ měly velmi kvalitní úroveň, byly dobře připraveny a organizovány, učitelé využívali pestré škálu metod a postupů. Na vysoké úrovni byla vzájemná spolupráce učitelů a asistentů pedagoga, což zvyšovalo efektivitu vzdělávání. Vždy proběhlo průběžné i závěrečné hodnocení ze strany pedagogů, stručné sebehodnocení žáků a dařilo se i vzájemné hodnocení. Náplň vzdělávání v době inspekční činnosti byla projektová činnost zaměřená na zeměpis a tělesnou výchovu. V hodinách převažovala pozitivní pracovní atmosféra. Žáci s učiteli komunikovali otevřeně, většinou respektovali pravidla slušného chování. Učitelé poskytovali všem žákům příležitost aktivně se zapojit do výuky a uplatňovali mezipředmětové vztahy. Zohledňovali možnosti a potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a individuálně s nimi pracovali.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení činnosti jednotlivých dětí a rodinných skupin probíhalo pravidelnými ranními a večerními kruhy, které umožňovaly všem zúčastněným reflektovat prostřednictvím zpětných vazeb zátěžové situace. V průběhu těchto pravidelných aktivit prováděly děti sebehodnocení, objektivně nahlížely na vzájemné vztahy, měly dostatek prostoru vyjádřit se ke svým činnostem, zhodnotily svoji práci a chování, vyjadřovaly svoje přání, potřeby a pocity. Případné připomínky a požadavky dětí byly respektovány a v rámci možností zařízení zohledňovány. O rozvoji dětí, jejich chování a výsledcích poskytovalo zařízení osobám zodpovědným za výchovu komplexní informace. Plnění minimálního preventivního programu, který je cíleně nastaven na podporu sebevědomí a sebedůvěry dětí za účelem jejich odolnosti vůči sociálně rizikovým jevům, se daří naplňovat adekvátně vůči specifickým jednotlivých dětí. Vzhledem ke specializaci školského zařízení je preventivní strategie

zaměřena na předcházení zhoršení stavu, recidivě (terciální prevence). Spolupracující pedopsychiatr zajišťuje léčebnou péči, která většinou pomáhá zamezit prohloubení již vzniklých poruch chování. Úspěšným výsledkem je klesající tendence medikace u některých chlapců a žádná nutnost hospitalizace. DDŠ se daří prohlubovat vztahy dětí a zákonných zástupců. U všech chlapců se podařilo ve školním roce 2018/2019 udržet kontakt s rodiči či blízkými osobami. Rodičům, kteří nemohou z různých důvodů své děti v navštívit, zařízení poskytuje dopravu.

Vyučující ZŠ získávají přehled o znalostech jednotlivých žáků a výsledcích vzdělávání prostřednictvím běžných hodnotících nástrojů. Jedná se hlavně o ústní zkoušení, stručné písemné projevy, krátkodobé projekty, pozorování, aktivitu žáků ve výuce a rozhovory. Výsledky žáků vyučující prezentují v rámci každodenních rozhovorů a pedagogické rady a stanovují další postup. Učitelé motivují žáky k dosahování co nejlepších výsledků podle jejich schopností a možností.

Pedagogičtí pracovníci poskytují dětem informace k další možné profesní připravenosti. Vzhledem k jejich zájmům, schopnostem a možnostem se daří zvyšovat počet dětí, které pokračují ve vzdělávání po ukončení ZŠ. Dílčí informace o úspěšnosti zapojení svých bývalých klientů do občanské společnosti získává zařízení převážně jejich občasnými neformálními osobními návštěvami v zařízení. Někteří se zapojují i do společných aktivit.

Důležitým spolupracujícím partnerem DDŠ je zejména organizace MENS SANA, která pomáhá zprostředkovávat bydlení pro chlapce po ukončení ústavní výchovy v Domě na půl cesty. Další možností umístění pro děti je pobytové zařízení Sagapo, které se zaměřuje na osoby se zdravotním postižením.

Výchovně vzdělávací výsledky dětí odpovídaly očekávaným výstupům ŠVP. Pedagogové věnovali dostatečnou pozornost nejen motivaci dětí ke vzdělávání, ale i jejich úspěšnosti ve vzdělávání. Pedagogové podporují děti v jejich aktivitě při výběru školy a následnému profesnímu uplatnění.

Školské zařízení provádí pravidelná katamnestická šetření, udržuje kontakty s dětmi nebo rodinami i po odchodu ze zařízení prostřednictvím schůzek, výjezdů do posledního známého bydliště.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti došlo k významné proměně pedagogického sboru, včetně změn na klíčových pozicích vedoucího vychovatele a speciálního pedagoga – etopeda. Nízká kvalifikovanost pedagogického sboru přetrvává.
- Pedagogický sbor byl posílen o psychologa.
- Materiální a estetické podmínky se zlepšily (např. vybavení některých pokojů 1. rodinné skupiny).
- Všechny děti na rodinných skupinách měly uzamykatelný box, kde si mohly uchovávat své osobní věci.

Silné stránky

- Vlastní vzdělávací systém realizovaný ředitelem školského zařízení se podílí na prohlubování odborného profilu pedagogů.
- Modelování kritických situací při pravidelných intervizích umožňuje pedagogům vhodně reflektovat vlastní rozhodování při péči o děti.
- Zařízení aktivně vytváří podmínky pro udržování a zlepšování vztahů dítěte se zákonnými zástupci.
- Intenzivní vzájemná spolupráce pedagogických pracovníků včetně asistentů pedagoga a jejich empatický a individuální přístup pedagogů k žákům základní školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vysoká fluktuace a počet nekvalifikovaných pedagogů (včetně obsazení klíčových pozic speciálního pedagoga a vedoucí vychovatelky) se negativně odráží ve vnímaném pocitu bezpečí a jistoty dětí a komplexnosti poskytované péče jednotlivými pedagogy.
- Pedagogové zařízení vyhodnocovali a zaznamenávali v pravidelných intervalech naplňování krátkodobých či dlouhodobých cílů dětí v rámci pravidelných porad či intervizí. Změny či posuny však nebyly zakomponovány do aktualizací Programů rozvoje osobnosti dítěte.
- Nevhodný postup zařízení při řešení aktuálních výchovných problémů dětí s dopadem na jejich soukromí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Aktivně usilovat o stabilizaci a zvýšení kvalifikovanosti pedagogického sboru.
- Naplňování krátkodobých či dlouhodobých cílů dětí zakomponovat do aktualizací Programů rozvoje osobnosti dítěte.
- Zajistit všem dětem v zařízení soukromí na pokoji.
- Zvážit přijetí druhého speciálního pedagoga - etopeda z důvodu zajištění komplexní péče.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 7 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, čj. 24 723/06-25 ze dne 2. 1. 2007, včetně 3 Dodatků
2. Jmenování na pracovní místo ředitele Dětského domova se školou a základní školy, Ostrava-Kunčice, Jeseninova s účinností od 12. 9. 2019, čj.: MSMT- 17184/2019-2
3. Koncepce rozvoje dětského domova se školou a základní školy Ostrava-Kunčice 2019-2022 ze dne 14. 5. 2019
4. Školní vzdělávací program pro dětský domov „Zastávka u Rytířů z Kunčic“ ze dne 1. 4. 2016
5. Školní řád základní školy s platností od 1. 4. 2016
6. Vnitřní řád dětského domova se školou účinný od 23. 9. 2019
7. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení 2018/2019
8. Roční plán výchovně vzdělávacích činností pro školní rok 2019/2020
9. Kniha návštěv vedená od 1. 1. 2013
10. Kniha návštěv osob odpovědných za výchovu vedená od 14. 3. 2016
11. Kniha katamnestických šetření
12. Kniha spoluprávy vedená od 7. 9. 2015
13. Roční plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v roce 2020
14. Plán hospitační a kontrolní činnosti ředitele na školní rok 2019/2020
15. Týdenní programy rodinných skupin 1. – 3. za školní rok 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
16. Třídní knihy základní školy zavedené ve školním roce 2019/2020
17. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s účinností od 1. 9. 2016
18. Aktuální vzdělávací plány žáků – 13 kusů
19. Záписы z jednání pedagogických rad za školní roky 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
20. Personální dokumentace pedagogických zaměstnanců - výběr k termínu inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů)
21. Minimální preventivní program pro školní roky 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020
22. Knihy komunit, vedené od 15. 8. 2014 k termínu inspekční činnosti
23. Knihy ranního kruhu, vedené od 10. 10. 2014 k termínu inspekční činnosti
24. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti
25. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
26. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků za rok 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Pavel Schönwälder v. r.

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Mgr. Jiří Crhonek, školní inspektor

Mgr. Jiří Crhonek v. r.

Ing. Pavel Hon, kontrolní pracovník

Ing. Pavel Hon v. r.

Ve Zlíně dne 11. 2. 2020

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Roman Pavlovský
ředitel školského zařízení

Mgr. Roman Pavlovský v. r.

V Ostravě dne 27. 2. 2020